

EL 9 NOU

Prou amagat per la crisi de la Covid-19, divendres passat es va celebrar el Dia Mundial del Medi Ambient amb més reptes que mai sobre la taula. L'aturada de l'economia i la necessitat de superar la recessió ha fet que hi hagi qui es qüestionen que els estats puguin mantenir els compromisos amb l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Uns reptes que van més enllà de temes mediambientals i que incideixen també en l'erradicació de la pobresa, garantir una vida saludable, una educació de qualitat o la igualtat de gènere.

A propòsit del Dia del Medi Ambient

La lliçó que hem d'extreure de la Covid-19 és totalment contrària. Cal buscar alternatives al desenvolupament econòmic de les últimes dècades, abandonar l'exploració de combustibles fòssils i apostar per energies netes i renovables. No hi haurà desenvolupament econòmic possible si no s'aposta per un sistema més respectuós amb el medi ambient i amb una

lluita per posar fi a les desigualtats. És important que aquests canvis s'apliquen des de les màximes instàncies, els estats i els organismes internacionals, però també des de l'administració més propera, com els ajuntaments, i sobretot cada persona a títol individual. L'aposta pel transport públic i els mitjans no contaminants com la bicicleta, la reducció de l'ús del plàstic o

el consum de productes de proximitat són decisions individuals que poden comportar grans canvis. La majoria dels governs municipals escollits a les eleccions del maig de l'any passat tenien diversos compromisos per afavorir aquest respecte ambiental. Després de la crisi sanitària és gairebé una obligació per a tots ells posar la salut de les persones al centre de

les seves polítiques. Se'ls ha d'exigir més que mai aconseguir municipis més saludables a través, entre d'altres, de reduir la contaminació. Per aconseguir-ho cal la complicitat de tothom, d'administracions, empreses i ciutadans. Per això la creació de l'Agència de la Natura, que s'ha de debatre al Parlament a partir del 17 de juny i que ha aixecat sonores protestes d'alcaldes i propietaris forestals, hauria de ser una oportunitat per buscar un consens i no pas un motiu de discòrdia. Escoltar el territori i sumar el màxim de complicitats donarà major garantia de complir els objectius que persegueix.

Qui la fa, la paga?

Francesc Bellavista

Soci director de Bellavista

<<http://tendencias2050.com/cat>>

El símil de la guerra en el context de la pandèmia sanitària ha colpit l'àmbit informatiu. Tot i que sense enemic exterior ni els efectes de devastació material inherents a un conflicte armat, una guerra i una pandèmia poden tenir conseqüències econòmiques similars.

L'elevat deute públic acostuma a ser-ne una. És una càrrega, no només per als que l'han originat, sinó també per a les següents generacions, que, o bé l'hauran de pagar o bé tindran més limitada la seva capacitat d'invertir en infraestructures i en despesa social. Una anàlisi retrospectiva des d'inicis del segle XX fins als nostres dies ens fa visible els principals mecanismes per reduir el deute i evitar l'impagament.

Un dels més importants ha estat la inflació. Si el deute és en la moneda local del país, la inflació provoca la devaluació automàtica, si bé, en contrapartida, afegeix un correctiu injust en forma d'empobriment de la població i, per tant, perjudica més els més desfavorits i arruïna al petit estalviador. Això va passar a França i Alemanya, on els preus es van multiplicar per 100 i per 300, respectivament, en el període 1914-1950.

En altres moments els governs s'han vist obligats a implantar impostos extraordinaris per fer front al deute. Després de la Primera Guerra Mundial, alguns països europeus (Alemanya, Itàlia, Txecoslovàquia i Àustria) van optar, sense reeixir, per recaptar dels ciutadans el diner necessari per pagar el deute, amb impostos excepcionals de meritació única amb tipus que podien superar el 50% per als patrimonis més elevats.

Com a conseqüència de la Segona Guerra Mundial, França i Alemanya, entre altres, van idear *impostos de solidaritat nacional* per fer front als costos de la guerra i la reconstrucció, que taxaven els augmentos de patrimoni i de rendes produïts durant el temps de la conflagració. El Japó va aplicar un impost extraordinari sobre el patrimoni (exigible una sola vegada) amb un tipus d'entre el 10% i el 90%, per reduir el deute.

En el cas dels EUA, el deute públic sobre el PIB en acabar la Segona Guerra Mundial va ser el més alt de tota la seva història –i superior a l'actual, que ja és dir!–. El 1942 es va aprovar la *Victory Act*, que va augmentar l'impost de la renda amb tipus im-

Caldrà veure si els fons europeus se sabran aprofitar per fer la nostra economia més productiva i enfocada als sectors amb futur

sitius que van assolir el 94% l'any 1944 i l'impost de successions (a un tipus màxim del 75%). Com a resultat de l'augment de la recaptació i de l'elevat creixement econòmic del país, a finals dels anys 80 el deute s'havia reduït a una tercera part.

En alguna altra ocasió els països creditors van ser més generosos i, pensant en les dificultats de compliment del deutor, van optar per efectuar condonacions parcials o totals del deute. Concloua la Segona Guerra Mundial, Alemanya tenia un deute ingent pels dos conflictes bèl·lics perduts i les cor-

responents reparacions de guerra als països atacats. Per l'Acord de Londres (1953) diversos països creditors, liderats pels EUA, Regne Unit i França –amb participació d'Espanya i Grècia–, li van condonar el 62,5% del deute i li van oferir ajuts financers i comercials, així com subvencions mitjançant el Pla Marshall. Les mesures van permetre la reconstrucció d'Alemanya i que avui sigui un dels països més exportadors i més pròspers del món.

Menys fortuna han tingut països com Grècia, entre d'altres, on després de la crisi de 2008, els estats més solvents de la Unió Europea –irònicament capitanejats per Alemanya– no només no li van perdonar ni un euro sinó que li van imposar unes dures polítiques d'ajust –sobretot retallades de despeses socials– que han empobrit la major part de la seva població i produït un retrocés econòmic de diverses dècades.

Precisament aquesta última posició és la que avui sostenen els principals organismes mundials (Banc Mundial i Fons Monetari Internacional (FMI): els deutes s'han de pagar encara que això comporti penúries per als països afectats. Potser per això el FMI va suggerir, el 2013, la possibilitat que, per reduir el deute, aquests apliquessin un impost extraordinari del 10% sobre el valor del patrimoni de llurs ciutadans.

DEUTE I COVID-19

En l'actual situació hem de preguntar-nos com afectarà els ja entrampats països del sud d'Europa –entre els quals Espanya– l'augment del deute a causa de la crisi de la Covid-19, ja que de ben segur en sortiran amb un diferencial de deute encara major respecte als països del nord.

Atès que avui resulta inimaginable que es produeixin condonacions de deute i sense que aquests països tinguin la possibilitat de controlar la inflació –comesa principal del Banc Central Europeu (BCE)– només els quedarà el compliment amb el pagament del deute i, si alhora volen evitar, en la mesura del possible, haver d'aplicar impostos excepcionals o ajustos (retallades) impopulars, l'única sortida aïrosa vindria del creixement econòmic.

Per això és tan important l'acord que s'està gestionant a la UE –gràcies a la positiva actitud dels alemanys, capitanejats per Angela Merkel– per a la creació d'un fons europeu de reconstrucció destinat prioritàriament als països econòmicament més afectats per la pandèmia i que inclou importants subvencions a fons perdut. Caldrà veure si aquesta vegada ho sabem aprofitar per fer la nostra economia més productiva i enfocada als sectors amb futur.